

8. cvičení

Pro funkci F určete uvedené parciální derivace druhého řádu:

- 1** $F(x, y, z) = xy + yz + zx, \frac{\partial^2 F}{\partial x \partial z}, \frac{\partial^2 F}{\partial y^2}$
- 2** $F(x, y, z) = \frac{z}{x^2 + y^2}, \frac{\partial^2 F}{\partial x \partial z}, \frac{\partial^2 F}{\partial x \partial y}, \frac{\partial^2 F}{\partial z^2}$
- 3** $F(x, y, z) = \frac{z^2}{x^2 + y^2}, \frac{\partial^2 F}{\partial x \partial z}, \frac{\partial^2 F}{\partial x \partial y}, \frac{\partial^2 F}{\partial z^2}, \frac{\partial^2 F}{\partial y^2}$
- 4** $F(x, y, z) = \frac{1}{\sqrt{x^2 + y^2 + z^2}}, \frac{\partial^2 F}{\partial x \partial y}, \frac{\partial^2 F}{\partial z^2}$

Výsledky (parciální derivace jsou uvedeny ve stejném pořadí jako v zadání):

- 1** 1, 0; **2** $-\frac{2x}{(x^2+y^2)^2}, \frac{8xyz}{(x^2+y^2)^3}, 0$; **3** $-\frac{4xz}{(x^2+y^2)^2}, \frac{8xyz^2}{(x^2+y^2)^3}, \frac{2}{x^2+y^2}, \frac{2z^2(3y^2-x^2)}{(x^2+y^2)^3}$;
- 4** $\frac{3xy}{\sqrt{(x^2+y^2+z^2)^5}}, \frac{2z^2-x^2-y^2}{\sqrt{(x^2+y^2+z^2)^5}}$.

Metodou Jacobiánu určete extrémy funkce F na dané množině.

- 1** $F(x, y, z) = x - 2y + 2z, x^2 + y^2 = 17, y + z = 0$
- 2** $F(x, y, z) = x - 2y + 2z, x^2 + y^2 = 5, z^2 = 4$
- 3** $F(x, y, z) = x^2 + y^2 + z^2, x + y - 3z = -7, x - y + z = 3$

A dva příklady pro ty, kteří rádi upravují algebraické výrazy:

- 4** $F(x, y, z) = xy + yz, x^2 + y^2 = 2, y + z = 2$
- 5** $F(x, y, z) = xyz, x^2 + y^2 + z^2 = 6, x + y + z = 0$

Návod pro **4**: determinant se dá pravit na tvar $4(y-1)(y+1+x)$.

Návod pro **5**: determinant se dá upravit na tvar $6(y-z)(x^2-1)$.

- Výsledky: **1** min = $F(-1, 4, -4) = -17$, max = $F(1, -4, 4) = 17$;
2 min = $F(-1, 2, -2) = -9$, max = $F(1, -2, 2) = 9$;
3 min = $F(0, -1, 2) = 5$, sup = ∞ ; **4** min = $F(-1, 1, 1) = 0$, max = $F(1, 1, 1) = 2$;
5 min = $F(-2, 1, 1) = F(1, 1, -2) = F(1, -2, 1) = -2$, max = $F(-1, -1, 2) = F(2, -1, -1) = F(-1, 2, -1) = 2$.

Určete lokální extrémy funkce:

- 1** $F(x, y) = 10 - x^2 - y^2$
- 2** $F(x, y) = (x + 2)^2 - (y + 1)^2$
- 3** $F(x, y) = 10 - x^2 - y^3$
- 4** $F(x, y) = x^2 - 2xy + y$
- 5** $F(x, y) = 2x^2 + 5y^2 - 17$
- 6** $F(x, y) = 2x + 3y - \ln(xy)$
- 7** $F(x, y) = \ln(xy) + x + \frac{y}{2}$
- 8** $F(x, y) = \ln(xy) + x - y$
- 9** $F(x, y) = x^2 + y^3 - 2x - 3y$
- 10** $F(x, y) = x^2 + y^2 - 2xy + \frac{y^3}{3} - y$
- 11** $F(x, y) = \frac{1}{x} + xy + \frac{1}{y}$
- 12** $F(x, y) = \frac{2}{x} - x^2y + \frac{1}{y}$
- 13** $F(x, y) = \frac{2}{x} + x^2y + \frac{1}{y}$
- 14** $F(x, y) = x^2e^{x-y} + 2ye^{x-y}$
- 15** $F(x, y) = \frac{x}{y^3}$
- 16** $F(x, y) = \frac{x^2}{y^3} + y^2 - 2y$
- 17** $F(x, y) = \frac{x^2}{y^3} - y^2 - 2y$

Výsledky: **1** maximum v bodě $[0, 0]$; **2** sedlo v bodě $[-2, -1]$; **3** v bodě $[0, 0]$ nelze rozhodnout; **4** sedlo v bodě $[\frac{1}{2}, \frac{1}{2}]$; **5** minimum v bodě $[0, 0]$; **6** minimum v bodě $[\frac{1}{2}, \frac{1}{3}]$; **7** maximum v bodě $[-1, -2]$; **8** žádný lokální extrém; **9** sedlo v bodě $[1, -1]$, minimum v bodě $[1, 1]$; **10** sedlo v bodě $[-1, -1]$, minimum v bodě $[1, 1]$; **11** lokální minimum v bodě $[1, 1]$; **12** žádný lokální extrém; **13** minimum v bodě $[1, 1]$, maximum v bodě $[-1, -1]$; **14** sedlo v bodě $[-1, \frac{1}{2}]$; **15** žádný lokální extrém; **16** minimum v bodě $[0, 1]$; **17** maximum v bodě $[0, -1]$.

Lokální extrémy v \mathbb{R}^3

Sylvestrovo pravidlo a lokální extrémy v \mathbb{R}^3 . Necht' $[x, y, z]$ je bod podezřelý z extrému, tedy

$$\frac{\partial F}{\partial x}(x, y, z) = \frac{\partial F}{\partial y}(x, y, z) = \frac{\partial F}{\partial z}(x, y, z) = 0.$$

Označme

$$D_1 = \frac{\partial^2 F}{\partial x^2}(x, y, z), \quad D_2 = \det \begin{pmatrix} \frac{\partial^2 F}{\partial x^2}(x, y, z) & \frac{\partial^2 F}{\partial x \partial y}(x, y, z) \\ \frac{\partial^2 F}{\partial y \partial x}(x, y, z) & \frac{\partial^2 F}{\partial y^2}(x, y, z) \end{pmatrix},$$

$$D_3 = \det \begin{pmatrix} \frac{\partial^2 F}{\partial x^2}(x, y, z) & \frac{\partial^2 F}{\partial x \partial y}(x, y, z) & \frac{\partial^2 F}{\partial x \partial z}(x, y, z) \\ \frac{\partial^2 F}{\partial y \partial x}(x, y, z) & \frac{\partial^2 F}{\partial y^2}(x, y, z) & \frac{\partial^2 F}{\partial y \partial z}(x, y, z) \\ \frac{\partial^2 F}{\partial z \partial x}(x, y, z) & \frac{\partial^2 F}{\partial z \partial y}(x, y, z) & \frac{\partial^2 F}{\partial z^2}(x, y, z) \end{pmatrix}.$$

Je-li

$D_1 > 0, D_2 > 0, D_3 > 0$, potom je v bodě $[x, y, z]$ lokální minimum

$D_1 < 0, D_2 > 0, D_3 < 0$, potom je v bodě $[x, y, z]$ lokální maximum

$D_1 \in \mathbb{R}, D_2 < 0, D_3 \in \mathbb{R}$, potom je v bodě $[x, y, z]$ sedlo

$D_1 > 0, D_2 \in \mathbb{R}, D_3 < 0$, potom je v bodě $[x, y, z]$ sedlo

$D_1 < 0, D_2 \in \mathbb{R}, D_3 > 0$, potom je v bodě $[x, y, z]$ sedlo

Pokud nastane některá z možností výše neuvedených, je matice, ze které se počítá determinant D_3 , bud' indefinitní nebo semidefinitní. Rozhodnout je možné metodami lineární algebry. V indefinitním případě je v bodě $[x, y, z]$ sedlo, v semidefinitním případě se nedá o extrému rozhodnout touto metodou, musí se zvolit jiný postup.

Určete lokální extrémy funkce F :

- 1** $F(x, y, z) = x^2 + 2y^2 + 2z^2 - 2xz + 4x - 8y - 2z$
- 2** $F(x, y, z) = x^2 - 2y^2 + z^2 - xz - 8x - 4y + z$
- 3** $F(x, y, z) = 8x - 4y + z - x^2 - 2y^2 - z^2 - xz$
- 4** $F(x, y, z) = x^2 + y^2 + z^2 + 2x + 4y - 6z$
- 5** $F(x, y, z) = xy^2 z^3(7 - x - 2y - 3z)$ na množině $(0, \infty)^3$
- 6** $F(x, y, z) = \sin x + \sin y + \sin z - \sin(x + y + z)$ na množině $(0, \pi)^3$

- 7** $F(x, y, z) = \ln |xyz|$ na $D(F)$
- 8** $F(x, y, z) = x^3 + y^2 + z^2 - 6xy - 2z$
- 9** $F(x, y, z) = -y^3 + 3xy + 3xz - 12z$
- 10** $F(x, y, z) = 6xz + 4y + 8z - 2x^3 - 2y^2 - z^2$
- 11** $F(x, y, z) = x^2 + y^3 + z^2 - 6yz + 2x + 4z$

Výsledky: **1** lokální minimum v bodě $[-3, 2, -1]$; **2** sedlo v bodě $[5, -1, 2]$; **3** lokální maximum v bodě $[5, -1, -2]$ **4** lokální minimum v bodě $[-1, -2, 3]$; **5** lokální maximum v bodě $[1, 1, 1]$; **6** lokální maximum v bodě $[\frac{\pi}{2}, \frac{\pi}{2}, \frac{\pi}{2}]$; **7** nejsou podezřelé body, tedy ani lokální extrémy; **8** lokální minimum v bodě $[6, 18, 1]$, sedlo v bodě $[0, 0, 1]$; **9** sedlo v bodě $[4, 2, -2]$, sedlo v bodě $[4, -2, 2]$; **10** lokální maximum v bodě $[4, 1, 16]$, sedlo v bodě $[-1, 1, 1]$; **11** sedlo v bodě $[-1, 1, 1]$, sedlo v bodě $[-1, 2, 4]$.